

АВТОРЕФЕРАТ

на дисертационен труд на тема:

ОСОБЕНОСТИ НА ПАВЛОВИЯ ИСК В ГРАЖДАНСКОТО И ТЪРГОВСКОТО ПРАВО

за придобиване на образователна и научна степен „ доктор“ по докторска програма
„Гражданско и семейно право“ Професионално направление: 3.6 Право, Научна
специалност: Гражданско и семейно право към катедра „Гражданскоправни науки“

на

Йорданка Николова Нонева-Златкова

Научен ръководител:

доц. д-р Таня Йосифова

Благоевград

2021 г.

Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита от катедра „Гражданскоправни науки“ при Правно-историческия факултет на Югозападен университет „Неофит Рилски“ гр. Благоевград. Авторът е докторант в редовна форма на обучение към същата катедра.

Публичната защита на дисертацията „Особености на Павловия иск в гражданското и търговското право“ ще се проведе на 23.09.2021 г. от 14.00 часа в гр. Благоевград, Правно-исторически факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“, зала 302, УК № 6.

Материалите по защитата се намират в катедра „Гражданскоправни науки“ при Правно-историческия факултет на Югозападен университет „Неофит Рилски“ гр. Благоевград.

<http://www.swu.bg/>

Съдържание

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД.....	4
§1. Актуалност на темата	4
§2. Предмет, цели и задачи на изследването	5
§3. Теоретично и практическо значение на дисертационния труд.....	6
§4. Методология на дисертационното изследване	8
§5. Научна новост на труда.....	8
§6. Обем и структура	9
II. СТРУКТУРА И СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИЯТА	9
§1. Увод.....	9
§2. Глава първа. Правна същност и историческо изследване на Павловия иск. 10	
§3. Глава втора. Правната уредба на Павловия иск в българското законодателство.	11
§4. Глава трета. Приложение на Павловия иск в гражданското и търговското право.....	19
§5. Заключение.....	21
§6. Библиография.....	22
III. РЕЗЮМЕ НА ПРИНОСИТЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД	22
IV. ПУБЛИКАЦИИ ПО ТЕМАТА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД	23

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

§1. Актуалност на темата

Настоящото изследване е посветено на проблемите, свързани с материалноправната уредба на Павловия иск в гражданското и търговското право, които имат важно теоретично и практическо значение.

На първо място, в българската литература липсва самостоятелно монографично изследване на института. След обстоен анализ на научната литературата по тази тема е установено, че съществуват редица правни изследвания и статии, но те са сегментирани през призмата на отделни проявления на института и предимно в областта на гражданското право без да се дава едно цялостно изследване на целия частноправен институт.

На второ място, Павловият иск има изключително голямо практическо значение и е свързан с много сложни въпроси, които възникват при правоприлагането. Това налага извършването на критичен анализ на натрупаната по материята съдебна практика, което също е предмет на изследването. Въпросите относно този правен институт и пред неговата правна уредба е дали ще устои на нововъзникналите все по-комплицирани казуси от правна и фактическа гледна точка случаи по повод удовлетворяването на правата и законните интереси на правните субекти, които участват в гражданския и търговския оборот.

На трето място, интензивното развитие на обществените отношения, продиктувано от напредъка в културно и техническо естество през XXI в., предполага и наличието на динамика в развитието, и правното приложение на този институт. През последните години се наблюдава ясно изразено активизиране в търговските и гражданскоправните отношения, произтичащо от непрекъснати изменения във формите на търговски обмен и появяването на нови структуроопределящи фактори и отрасли, зависещи от новите електронни технологии.

Независимо, че има редица изследвания и научни разработки по отношение на Павловия иск е наложително да бъде разработен дисертационен труд, в който този механизъм да се разгледа от друга правна гледна точка, свързана както с най-актуалната съдебна практика, така и с особеностите и тенденциите на гражданските и търговските отношения.

Актуалността на изследването се изразява и в критичния анализ на несъвършенствата в правната уредба, което наложи въз основа на резултатите от

изследването да бъдат формулирани някои предложения de lege ferenda. Пандемичната обстановка рефлектира върху общественно-икономическите отношения, тъй като се създава условия за задълбочаване на кризи от различно естество, включително и финансово, което обуславя нарастването на опитите от страна на длъжниците недобросъвестно да намалят имуществото си с цел да увредят кредиторите си.

§2. Предмет, цели и задачи на изследването

Предмет на изследване на дисертационния труд е Павловият иск в гражданското и търговското право. В настоящия труд е разгледана същността на Павловия иск като се проследява неговият произход и историческо развитие, специално внимание е отделено на особеностите, с които се характеризира този иск в българското частно право и по конкретно неговите измерения в гражданското, облигационното и търговското право. Изследването обхваща същността на субективното право на Павлов иск, предпоставките за неговото предявяване, както и правните последици от обявяването на недействителността на действията и сделките на длъжника. Извършено е сравнителноправно изследване на френското, американското, английското, германското и италианското законодателство, както и на частните кодификации (PECL и UNIDROIT).

Дисертационният труд има за цел извършване на съвременен анализ на Павловия иск и неговото приложение в рамките на ЕС; да изследва особеностите на Павловия иск в исторически и сравнителноправен план- преглед на законодателствата на някои от водещите държави в ЕС; да разгледа материята в българското законодателство в материалноправен смисъл, в т.ч. като субективно потестативно преобразуващо право на кредитора да защити своите интереси, неговите предпоставки и правни последици както в гражданското право, така и в търговското право, в т.ч. в хода на производството по несъстоятелност; да отбележи значението и приложението на този иск в българската правна действителност и неговите наднационални измерения. Цели да се направи и анализ на по-важната съдебна практика във връзка с приложението на Павловия иск, в т.ч. и практиката на Съда на ЕС, съдебната практика на гражданската и търговските колегии на ВКС. През последните няколко години тя търпи развитие и се променя в светлината на правото на ЕС, което има все по-голямо значение за Република България.

Основната цел на изследването е да се изясни същността на Павловия иск и да се изгради едно единно и непротиворечиво разбиране за института.

За осъществяването на поставените цели са очертани и задачите на изследването:

- да се анализира действащата нормативна уредба в Република България, Република Франция, Федерална Република Германия, Италия, САЩ и Великобритания в материята на Павловия иск, както и относимите към нея нормативни актове на Европейския съюз, както и ненормативните актове като PECL и UNIDROIT;
- детайлното разглеждане на субективното материално право на Павлов иск- понятие, теории и значение;
- Обстоен анализ на материалноправните предпоставки за упражняване на субективното право на Павлов иск;
- Анализ на съдебната практика, относима към материята.
- Разглеждане на ефектите, които поражда успешното реализиране на това право по отношение на лицата.
- Сравнение с други сходни правни институти;
- Формулиране на конкретни предложения към законодателя *de lege ferenda*.

§3. Теоретично и практическо значение на дисертационния труд

Павловият иск е предмет на изследване както на гражданското материалното, така и на гражданското процесуалното право. Именно това отразява същността и обхвата на темата, което я откроява с широко приложение. Павловият иск е уреден в чл. 135 по българския Закон за задълженията и договорите и се изразява във възможността на кредитора да обяви за недействителни по отношение на него действията, които длъжникът е предприел с цел да увреди кредиторския интерес. В доктрината съществува спор относно същността на това право, дали то има вещен характер или облигационен характер, който аргументирано се изяснява в дисертационния труд.

Настоящото изследване е посветено именно на материалноправните аспекти на Павловия иск като субективно право, уредено като правно гарантирана възможност на едно лице кредитора да получи определено имуществено или неимуществено благо- удовлетворяване на вземането си. Поставените за разглеждане в настоящото изследване въпроси имат не само теоретично, но и

голямо практическо значение с оглед постигане целите на изпълнението на частноправните отношения. Практическото значение на Павловия иск в българското гражданско и търговско право има изключителен характер. Показателен за това е големия обем от съдебна практика на ВКС. Друг фактор, който обуславя практическото значение е развитието на гражданския и търговския оборот, което от своя страна води до различни увреждащи действия, които са резултат от човешки волеви акт.

Така наречената „добросъвестност на длъжниците“ все повече се компрометира през последните години и се наблюдава ръст в съдебната практика на исковете с правно основание чл. 135 ЗЗД. В условията на извънредна епидемиологична обстановка все повече се задълбочава междуфирмената задължнялост, което е още един фактор, който влияе на положителния тренд при броя на делата за защита правата на Павловия кредитор.

Подробният анализ на материята ясно и отчетливо показва, че макар и за определен период от време в социално-икономическото развитие на Република България частната инициатива да е преустановила своето съществуване, частноправните отношения са продължили да съществуват, макар и по-слабо. Резултатът виждаме в оскъдната съдебна практика в периода от 50-те години на 20 век до 90-те години. Павловият иск има дълга история белязана както от противоречива практика, така и от последователна и постоянна такава.

Трябва да отбележим, че разпоредбата на чл. 135 от ЗЗД притежава една много важна особеност, а именно устойчивостта си във времето. Този факт разбира се не трябва да се абсолютизира и да се преутвърждава нейната уникалност, защото големият обем от съдебна практика е показателен за практическите проблеми в процеса на правоприлагането. Дисертационният труд е посветен както на практическата, така и на теоретичната основа. Трудът отчита приноса, напредъка в разбирането, преодоляване на противоречията с цел изтъкване на значимостта на Павловия иск за гражданското и търговското право.

Независимо от извършените законодателни промени през годините, много от проблемите на Павловия иск остават понастоящем, а с изменението на обществено-икономическите отношения възникнаха и нови въпроси, които все още не са изяснени от правната теорията.

§4. Методология на дисертационното изследване

В труда са използвани общонаучни и специални методи за провеждане на научни изследвания. Методите, които са използвани в изследването са характерните за всяка цивилистична наука, а именно: догматичния и систематичния анализ; сравнителноправният и историческият метод при изследването на отделните законодателства. Историческият метод служи за установяване на произхода на института на недействителността на действия и сделки на длъжника спрямо кредитора, неговото развитие в исторически план. Сравнителноправният метод служи за изясняване на спецификата в правната уредба на института в различни законодателства. Той допринася за рецепцията на законодателни решения в чуждото законодателство, както и препоръки, залегнали в частните кодификации.

Прилага се теорията за наличието на съответната терминология, определянето на структурата и същността на правния институт.

Изследването си служи и с методите на формалната и правна логика. То подлага на критичен анализ практиката по приложението на Павловия иск в гражданското и търговското право и прави предложения за усъвършенстването им.

§5. Научна новост на труда

Дисертационният труд съдържа следните основни научни приноси:

1. За първи път в българската правна литература се извършва цялостно изследване на Павловия иск в гражданското и търговското право.
2. Разгледана е нормативната уредба в исторически план, като се извеждат положителните законодателни решения в процеса на тяхното развитие.
3. Изследвани са отделните предпоставки за упражняване на правото на Павлов иск в гражданското и търговското право.
4. Анализирани са правните последици от обявяването на относителната недействителност на действията и сделките на длъжника в резултат на уважен Павлов иск.
5. Изследването е извършено и в сравнителноправен аспект, при което са разгледани законодателни решения в страните от континенталното правно семейство- Р. Франция, ФР.Германия, Италия, както и от англо-американското

правно семейство - САЩ и Англия. Също така са разгледани и актовете на международни организации.

6. Въз основа на сравнителноправния и историческия методи на изследване са направени предложения за законодателни промени в материята на Павловия иск в Република България.

§6. Обем и структура

В структурно отношение дисертацията се състои от увод, три глави, заключение, библиография, електронни източници. Отделните глави съдържат по няколко точки и подточки, означени с арабски цифри. Направени са 385 бележки под линия. Библиографията се състои от заглавия на български, френски, немски и английски.

В обем от 213 страници, в това число и библиография на използваната литература в обем 15 страници. Последователността на изложението е обусловена от поставената научна задача на изследването.

II. СТРУКТУРА И СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИЯТА

§1. Увод

В увода е обоснована актуалността на темата, очертани са целите на дисертационния труд и основните линии на развитие на Павловия иск, както и неговото теоретично и практическо значение. Посочен е предмета на изследване в дисертационния труд, като е направена уговорката, че Павловият иск ще се разглежда в материалноправен смисъл, а са изключени същинските процесуални аспекти на иска от предмета на анализ в изследването.

Възприета е тезата, че Павловият иск е един от съществените способности, чрез които могат да се защитават правата на кредиторите в различни по съдържание правоотношения гражданскоправни, облигационни и търговски. С оглед на формираните в продължение на столетия традиции този механизъм е доказал своето необходимо приложение за внасяне на сигурност в гражданскоправните отношения и търговския оборот. Практическото му приложение и към настоящия етап не отслабва своето значение, по скоро придобива други измерения с оглед възникването на все повече и повече частноправни отношения с международен или пък трансграничен елемент в условията на непрекъснато развиващ се вътрешен

пазар в рамките на ЕС и разрастващата се търговска политика на съюза с цел развиване на търговския оборот.

§2. Глава първа. Правна същност и историческо изследване на Павловия иск

Глава първа е посветена на произхода и историческото развитие на Павловия иск (*Actio Pauliana*) в юридическите традиции на Древен Рим и след разпадането на Римската империя. В т.1.3 от Глава Първа на настоящата дисертация е разгледана законодателната уредба на Павловия иск в гражданското и търговското право в страните от континенталната правна системата като Р. Франция, ФР. Германия, Италия, при отчитане на съдебната практика в тези страни. Прегледът на теорията и практиката служи като основа за направата на сравнителен анализ, който да открие опита на другите държави с цел евентуална приемственост в българското гражданско и търговско законодателство в материята на Павловия иск. Анализирани са текстовете от гражданските кодекси на Р. Франция, ФР. Германия и Италия, посветени на Павловия иск. На следващо място, е направен преглед на уредбата в страни, като САЩ и Великобритания, които са част от англосаксонската правна система. Отбелязан е техния принос за правната доктрина, като са отчетени възможностите за приемственост на добри практики от тези страни. След направения сравнителноправен анализ се забелязва, че „матрицата“ на увреждащите действия по българското право и измамливите действия по английското и американското право имат еднакви корени. Макар че двете системи- англо-саксонската и континенталната се развиват на принципно различни основи, се забелязват немалко сходства в прилагането на сходни институти. Трябва да отбележим, че поради факта, че римското право се е зародило преди писаното англо-саксонско, се усеща неговото влияние и в прецедентната правна система. Като генерален извод може да се посочи, че съдиите на общото право проявяват по голяма свобода в тълкуването и извеждането на значки за измамност и възможни увреждащи действия, отколкото българските съдии, които от своя страна са стриктни в прилагането на закона (*stricti iuris*). Системата на общото право ни представя аргументация на нови и различни увреждащи действия, които биха могли да се възприемат и в Република България.

Направен е също паралел във връзка със значението на наличните граждански и търговски кодификации в сравняваните държави и липсата на такива в Р. България, като е анализиран опитът на българската правна общност да направи

гражданска кодификация в Република България и отреди място на Павловия иск в него с подготвени през септември 1999 г. Проект за Граждански кодекс. Макар и темата за съставяне на Граждански кодекс да не е повдигана вече в продължение на 20 г., изразено е становище, че тя не трябва да се изоставя напълно като загубена кауза, а трябва да се отчетат критиките по изготвения вече проект, да се възобнови дебата, за да може все повече и повече юристи да изкажат мнение и позиция, така че да не се стига до преждевременно или ненавременното приемане на този жизнено важен нормативен акт за българското гражданско право.

§3. Глава втора. Правната уредба на Павловия иск в българското законодателство

В глава втора е направена правна характеристика на Павловия иск в българското законодателство. Идеята на Павловият иск е да бъде запазено длъжниковото имущество с оглед удовлетворяване на кредитора, като това имущество е застрашено именно от разпоредителни действия от страна длъжника.

На първо място се подчертава, че по съществото си той представлява субективно право, въпреки че в ЗЗД е наречен иск. В настоящата глава е изяснена тази проблематика.

На следващо място, следва да се изтъкне, че реализирането на Павловия иск се осъществява на плоскостта на една сложна схема от правоотношения, чиито страни, фактически състави, правни последици и действие по отношение на различните гражданскоправни субекти следва да се изяснят, за да може да се приложи на практика. Направено е разграничението на правото на иск по чл. 135 от ЗЗД в материалноправен и процесуален смисъл (*т. 1.1.1 и т.1.1.2*).

В т.1.2 е Павловият иск е разгледан като субективно право. Изложени са съществуващите в теорията различни схващания за характера на правото, а именно за „вещния“, „облигационни“ и „смесения“ характер на правото. След обстоен анализ на различните теоретични гледища относно същността на Павловия иск. Авторът се присъединява към съвременните доктринерни схващания, че Павловият иск като субективно право представлява потестативно право от категорията на преобразуващите, с което се цели осъществяването на правна промяна- обявяване за недействително действието на длъжника по отношение само на Павловия кредитор, но не и по отношение на всички.

На следващо място, на база анализа на теорията и практиката се обосновава извода, че в българското законодателство Павловият иск се урежда с два фактически състава, чийто елементарен състав се различава в субективен смисъл. Чл. 135, ал. 1 от ЗЗД субективното условие за предявяване на иска се изразява в знание за увреждане, докато в състава по чл. 135, ал. 2 от ЗЗД в намерение за увреждане или както прецизно се е изразил законодателя: „предназначено да увреди кредитора“. В т.1.4 и т.1.5 е изведен елементарният състав на Павловия иск по чл. 135, ал. 1 ЗЗД и чл. 135, ал. 3 ЗЗД. Специално внимание е отделено на всяка една от предпоставките (*т.1.4.1 Наличието на вземане, т. 1.4.2 Увреждащото действие, т. 1.4.3 Знание за увреждането*) като са отчетени и особеностите по линия на субектите в сложната конфигурация от отношения във връзка с Павловия иск (*т. 1.4.1.1 Правното положение на кредитора, т.1.4.2.1 Качеството длъжник*). Относно наличието на вземане то следва да е действително, тоест не е нищожно и съществува правомерно в правния мир. Също така това право на вземане не трябва да бъде погасено по давност и прекратено на някакво основание. С оглед нововъведения институт на абсолютната давност в ЗЗД е направен обстоен анализ и са изложени връзките на Павловия иск с обявения за противоконституционен § 2 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за допълнение на Закона за задълженията и договорите (ДВ, бр. 102 от 1.12.2020 г.) с Решение № 4 от 20 април 2021 г. по конституционно дело № 1 от 2021 г. Дискутиран е въпросът кога (в кой момент) възниква „вземането“ по смисъла на чл. 135 от ЗЗД. За солидна основа е използвана съдебната практика, която нееднозначно и по-специално в Решение № 1397 от 29.11.1993 г. по гр.д. № 36/93 г. на IV г.о. на ВКС разисква проблема. Решението буди интереса на доктрината, тъй като дава по-нестандартен пример за момента на възникване на „вземането“, което от своя страна е дало повод на върховните съдии да определят демаркационната линия при субсумирането на фактите по Павловия иск съответно под хипотезата на правната норма на чл. 135, ал.1 или чл. 135, ал.3 от ЗЗД.

Функционално наличието на вземане е свързано със своя носител. Разпоредбата на чл. 135 от ЗЗД ясно и недвусмислено издига като титуляр на потестативното право кредиторът, на който е предоставена възможността да отмени увреждащите действия на длъжника спрямо него и да възстанови нарушението в правомерното развитие на облигационните отношения.

В обобщение на горното многообразие на източниците то е без правно значение за фактическия състав на Павловия иск, но то предопределя

всеобхватността на отношенията, спрямо които чл. 135 ЗЗД се прилага. Така, се извежда универсалното приложение на ревокаторния иск спрямо неограничен кръг от отношения, които са възниквали и/или могат да възникнат в гражданското и търговското ни право. В контекста на правното положение на кредитора са разгледани някои особени хипотези на възможни кредитори като наследника на праводателя- прехвърлител в случаите, при които е прехвърлена собствеността върху недвижим имот срещу задължение за издръжка и гледане, цесионерът и купувачът по предварителния договор. Аргументирани са и тези в противоположна посока кои лица са изключени от кръга на кредиторите, които притежават материалното право на иск по чл. 135 ЗЗД.

В т.1.4.2, посветена на увреждащото действие като елемент от фактическия състав на правото на Павлов иск се дефинира понятието увреждащо действие, което е волеви акт, който е обективен факт и не се определя нито по преценката на кредитора, нито по преценката на длъжника, а има причинна зависимост.

За да възникне правото на иск по чл. 135 ЗЗД трябва задълженото лице (длъжника) по обуславящото отменителния иск отношение да е извършило увреждащо действие. Ето защо в труда обстойно е разгледано теоретичните и практическите разбирания за правното положение на длъжника. Длъжник може да бъде всеки гражданскоправен субект- физическо или юридическо лице, както и държавата и общините, които са „носител“ на правното задължение и дължат определена престация, независимо в какво се изразява тя в действие, бездействие, задължения да се прехвърли право на собственост или да се учреди или прехвърли друго вещно право или парично задължение. В продължение на общата дефиниция са разгледани от кой момент се придобива качеството длъжник и по-особените хипотези на правни фигури, които имат това качество- поръчителя и авалиста по менителничен ефект.

Третата предпоставка (*т. 1.4.3*) е поставена в зависимост дали извършеното увреждащо действие от длъжника има възмезден или безвъзмезден характер. Съвсем обяснимо, законодателят въвежда това предложение в разпоредбата на чл. 135, ал. 1 от ЗЗД, с което се предпочита интереса на кредитора пред този на третото лице - контрагент на длъжника. Напълно достатъчно е само у длъжника да е налице субективният елемент, т.е. да съзнава, че с предприетите от него действия уврежда своя кредитор, когато действието има безвъзмезден характер. В тази хипотеза законодателят не отдава никакво правно значение на субективното отношение към действието във вреда на кредитора по отношение на третото лице. Наред с това

разрешение законодателят в чл. 135, ал. 1, изр. 3 от ЗЗД е уредил конкуренцията на права в интерес на правната сигурност, когато става въпрос за разпоредително действие свързано с недвижим имот.

По повод знанието за увреждане у длъжника се поддържа разбирането, че длъжникът не трябва да знае точно в какво се изразява увреждането, а се концентрира върху знанието за наличие на кредитори, чиито права могат да бъдат увредени чрез увреждащите действия. В този смисъл не може да се изключи знание на длъжника, когато правото на вземане е възникнало преди увреждащото действие, защото най-малко длъжникът се е обвързал с кредитора. Знанието за увреждане не е еднозначно понятие, извън установената презумпция по чл. 135, ал. 2 ЗЗД и има много проявления (голямо многообразие от индиции, които разгледани в своята съвкупност да доведат до крайно заключение за наличието на знанието за увреждане). Разгледан е и въпросът към кой момент се преценява наличието на знанието за увреждане, а именно при постигане на съглашение за възмездно прехвърляне. В тази глава е отредено и специално място на знанието за увреждане у третото лице. Наведени са аргументи в посока, че за да е налице знание за увреждане не е необходимо третото лице да познава кредитора и длъжника, да са представени доказателства кога и при какви обстоятелства му е съобщено съдържанието на техните насрещни права и задължения. Напълно достатъчно е, че са му известни обстоятелствата, от които произтича вземането на кредитора. Не е пропуснат и анализа на особени хипотези, при които е по трудно разкриването на увреждащите действия. Когато те са извършени чрез упълномощаване на представител, който да извърши отчуждаването, в този случай е отговорено на въпроса дали следва да се търси знание за увреждане и у упълномощителя. Ако упълномощеният представител, чрез когото е извършена увреждащата сделка, знае за увреждането и действия от името на упълномощителя, не е необходимо да се доказва, че и упълномощителят знае. Ако обаче е налице упълномощаване, но увреждащото действие не е извършено чрез представител, а от самото трето лице, се изисква знание за увреждане само у третото лице.

Авторът поддържа мнението, че презумпцията по чл. 135, ал. 2 ЗЗД не може да се подлага на разширително тълкуване. Например развитието на обществените отношения все повече налагат фактическото съжителство като предпочитана форма на съвместни семейни отношения, така че смята за резонно да се помисли за подобряване на разпоредбата и *de lege ferenda* да се добавят към нея наличието на съответна фактическа степен на близост в отношенията като съвместеното живеене

на съпругески начала или в общо домакинство, отношения между заварени и доведени деца, отношения между свързани лица по смисъла на § 1 ДР на ТЗ. Разбира се в тези случаи за наличието на знание за увреждане трябва да се отчита естеството на близостта.

Изхождайки от органиния състав на юридическите лица (сдружения, фондации, търговци), ако за увреждането знаят лицата от състава на неговите органи би следвало да се презюмира знание. Съответно при знание за увреждане у съответните лица от състава на органите на юридическото лице, но незнание/ добросъвестност от страна на упълномощения представител на страната извършеното увреждащо действие не може да се санира и подлежи на отмяна.

На следващо място се обосновава чл. 135, ал. 3 ЗЗД като самостоятелен фактически състав на материалното потестативно право на Павлов иск, чиито предпоставки са увреждащо действие срещу евентуален бъдещ кредитор и общото намерение за увреждане на длъжника и третото лице. **(т. 1.5 Елементи на фактическия състав по чл. 135, ал. 3 от ЗЗД)**

Ролята на третите лица в конфигурацията на Павловия иск има съществено място при реализирането на предпоставката знание за увреждане и съответно намерение за увреждане в хипотезата на чл. 135, ал. 3 от ЗЗД. Третото лице може да бъде всеки гражданскоправен субект, както и специфичният за търговското право- търговец. Законодателят не поставя други изисквания, освен че те трябва да са страна по отношението с предмет разпоредителното действие, което уврежда кредитора. Това отношение, по което третото лице е страна може да има всякаква правна същност, но това което има правно значение за упражняването на правото по чл. 135 ЗЗД е дали то е възмездно или безвъзмездно. В условията на възмездно разпоредително действие, автоматично се активизира изискването за наличие на знание за увреждане и у третото лице. Друго, което е важно да се отбележи, че увреждането на кредитора може да не е станало само с едно разпоредително действие, а с поредица от такива. В закона легално е изведено понятието „трети лица“. В ЗЗД принципната постановка се извежда от правилото за вътрешното действие на договора само между страните по него, а в предвидените в закона случаи относно третите лица (аргумент от чл. 21, ал. 1 ЗЗД). В изследването се дискутира също как са защитени от законодателя правата на тези трети лица и отделните случаи на противопоставимост. **(т.1.6 Правно положение на третите лица)**

В дисертационния труд е разгледан Павловият иск като общо обезпечение на кредиторите. *(т.1.7 Павловият иск като обезпечение)*

Отделено е особено внимание на понятието „относителна недействителност“ при Павловия иск и какви са последиците от реализирания Павлов иск. *(т.1.8 Относителна недействителност при Павловия иск)*

Традиционно в българското право Павловият иск се разглежда като типичен пример на относителна недействителност. Така този правен институт се определя като всички други форми на недействителност, в рамките на това родово понятие. Авторът поддържа, че Павловият иск не трябва да се разглежда като вид недействителност, тъй като той не е свързан с същинските случаи на недействителност, като нищожност и унищожаемост, които се характеризират със порок посочен изрично в закона и с действие по отношение на всички, а се касае за един особен вид непротивопоставимост по отношение на кредиторите. В подкрепа на тезата са изложени аргументи като е направен сравнителен анализ с другите форми на недействителност. *(т.1.8.1.1 Относителната недействителност и нищожност, т. 1.8.1.2 Относителната недействителност и унищожаемост, т. 1.8.1.3 Относителната недействителност и всяка недействителност)*

С влязлото в сила конститутивно решение, при уважен Павлов иск, разпоредителните действия на длъжника в посока намаление на имуществото или съответно увеличение на неплатежоспособността се обявяват за недействителни по отношение на кредитора. Съдебното решение няма действие erga omnes, от това автоматично следва, че останалите кредитори, различни от Павловия не могат да черпят права от него. От практическа гледна точка представлява интерес по-скоро какви са последиците след като съда постанови решение по този иск в полза на кредитора. Особеното тук е че действието на длъжника се обявява за недействително само по отношение на кредитора. Упражняването на иска по чл. 135 ЗЗД не дава право на кредитора да се разпорежда с правата на атакуваното действие, а той може да насочи принудително изпълнение по отношение на предмета на обявеното за недействително действие.

Точка 1.9 е посветена изцяло на Павловия иск в търговското право. Той се разглежда в три направления. Първото е с оглед на спецификите на търговското отношение, в което отношенията са между търговци. Те се характеризират с професионализъм при осъществяване на търговка дейност и по-високото ниво на дължимата грижа, прераснала от грижата на добрия стопанин в грижата на добрия търговец.

Второто направление обхваща особеностите във възможните видове търговски сделки, които могат да послужат за основа на увреждащото действие от страна на длъжника и въпроса как се преценява знанието за увреждане с оглед органното представителство на търговските дружества.

Третото направление е свързано с характерното за търговското право производство по несъстоятелност. На база тези три основни изходни точки са открити различията на Павловия иск в търговския оборот и се затвърждава корелацията между гражданското и търговското право.

Направление, в което са разгледани особеностите на Павловия иск в търговското право са с оглед на увреждащото/ите действие/я и как се преценява знанието за увреждане. От гледна точка на търговското право няма пречка увреждащото действие да бъде някой от видовете търговски сделки. В изложението е изяснен въпросът за възможността внасянето на непарична вноска в капитала на търговско дружество да се квалифицира като увреждащо действие. Аргументи са открити в значението на понятието непарична вноска. Непаричната вноска може да е учредителна, когато търговското дружество все още не е възникнало и последваща- при вече учредено такова. Апортът представлява особен вид отчуждаване, което по съществува си го характеризира като правно действие на разпореждане. С извършването на учредителен aport се намалява ликвиден актив от имуществото на длъжника. Актът на апортиране на движимо и недвижимо имущество намалява значително възможността за удовлетворяване на кредитора на длъжника с оглед придобитите от длъжника акции на приносител, чиято стойност зависи изцяло от имущественото състояние на новоучреденото дружество. В изложението се поддържа мнението, че aportът представлява многостранна правна сделка, когато се учредява с дружествен договор или сделка-решение, когато се извършва с учредителен акт или устав. Тя има разпоредителен характер и довежда до отчуждаване на длъжниковото имущество. С оглед на същността на апорта като особена правна сделка, той не представлява договор и не попада в обхвата на изискванията на чл. 135, ал.1, изр. 2 ЗЗД за наличие на знание за увреждане от страна на трето лице.

Друга особеност по повод приложението на правото по чл. 135 ЗЗД, характерна за търговското право е знанието за увреждане. Интересно е по специално как се прилага презумпцията по чл. 135, ал.2 ЗЗД по отношение на търговци, като се вземе предвид че физическите лица-търговци, между които могат да възникнат семейноправните връзки по силата на въведената оборима

презумпция, заемат минимален дял сред множеството от търговски дружества, регистрирани след изменението на ТЗ по повод минималния праг от 2 лева капитал и ограничената отговорност до размера на капитала.

По отношение особеностите на Павловия иск в търговското право интересно е *Решение № 144 от 16.08.2019 г. по гр. д. №4338/2018 г. на ВКС, ГК, III г.о., докладвано от съдия Геника Михайлова*, което дава разяснение за знанието за увреждане у съдлъжника, подписвайки и съгласявайки се с договора за банков кредит (от този момент той е наясно и знае за вземането на банката) и на второ място за качеството кредитор и характера на вземането.

Наред с апорта, договора за банков кредит, характерни за търговското право, такава е и фигурата на прехвърляне на търговско предприятие като съвкупност от права, задължения и фактически отношения по аргумент от чл. 15 на ТЗ. Поради тази причина прехвърлянето на предприятието може да стане чрез продажба, дарение или замяна като ефекта на сделката е транслативен. Видът договор в зависимост от неговия възмезден или безвъзмезден характер, обуславя дали е необходимо знание за увреждане у третото лице или не.

Следващата особеност в търговското право е в производството по несъстоятелност. Правото на иск по чл. 649 ал. 1 ТЗ във вр. чл.135 ЗЗД има специален характер и има за предмет правни действия, разкриващи общи признаци на противоправността, характерни и за иска по чл.135 ЗЗД, но за разлика от него е основан и на накърняване масата на несъстоятелността. Процесуална предпоставка за предявяването му е наличието на висящо производство по несъстоятелност срещу длъжника и прието вземане на ищеца в него по чл. 693 ТЗ към момента на предявяването на иска от кредитор при бездействие на синдика.

Тълкувайки разпоредбата на чл. 649 ТЗ се извеждат следните специфики на Павловия иск: че водейки се в производството по несъстоятелност той може да бъде само в интерес на кредиторите на масата на несъстоятелността, не само кредитора е активнOLEгитимирана страна, а и синдика и за да се избегнат процесуални колизии той трябва да се предявява пред съда по несъстоятелността по аргумент от чл. 649, ал. 3 ТЗ.

Друга особеност, която привлича вниманието е разширеното приложно поле на презумпцията по чл. 135, ал. 2 ЗЗД, като тя започва да се прилага по отношение на всички свързани лица по аргумент от чл. 649, ал. 4 ТЗ.

§4. Глава трета. Приложение на Павловия иск в гражданското и търговското право

Неоспорим факт е че практическото значение на Павловия иск в българското гражданско и търговско право заема важно място. Показателен за това е големият обем от съдебна практика на ВКС. Друг фактор, който засилва практическото значение е развитието на гражданския и търговския оборот, което от своя страна прави броят от увреждащи действия необозрим, тъй като те са резултат от човешки волеви акт. Моралната категория добросъвестност на длъжниците все повече се компрометира през последните години и се наблюдава нарастващ тренд в броя на съдебните решения с правно основание чл. 135 ЗЗД. В условията на извънредна епидемиологична обстановка все повече се задълбочава междуфирмената задлъжнялост, което е още един фактор, който влияе на положителния възход при броя на делата за защита правата на кредитора. Задълбоченият анализ на материята ясно показва, че макар и за определен период от време в социално-икономическото развитие на Република България частната инициатива да е преустановила своето съществуване, частноправните отношения са продължили да съществуват, макар и отслабено. Резултатът виждаме в оскъдната съдебна практика в периода от 50-те години на 20 век до 90-те години. От дистанцията на времето Павловия иск има дълга история белязана както от противоречива практика, така и от последователна и неотстъпна такава. Също така трябва да отбележим, разпоредбата на чл. 135 от ЗЗД, която притежава една много важна особеност, а именно устойчивостта си във времето. Този факт разбира се не трябва да се абсолютизира и да се прокламира нейната уникалност, защото след като има такъв голям обем от съдебна практика е показателно, че се разколебава неговото непротиворечиво правоприлагане. Ето защо и тази част от настоящия дисертационен труд е посветена на равносметката. Отчитане на приноса, напредъка в разбирането, преодоляване на противоречията с цел открояване на значимостта на Павловия иск за гражданското и търговското право.

В настоящата глава е направен обстоен и подробен анализ на тълкувателната практика в материята на Павловия иск- Постановление № 1 от 29.III.1965 г. по гр. д. № 7/64 г., Пленум на ВС, с което се предоставя материалноправна легитимация да предявяват Павлов иск не само на носителите на парични вземания, а и на непарични вземания, Тълкувателно решение № 5 от 29.12.2014 г. по тълкувателно дело № 5 от 2013 г. по описа на Общото събрание на

Гражданска и Търговска колегия на ВКС, с което за личен дълг на единия съпруг може да се обяви относителна недействителност по реда на чл. 135 от ЗЗД само за ½ идеална част от общото имущество на съпрузите, на Тълкувателно решение №2/2019 по тълкувателно дело №2/2017 г. на ОСГТК на ВКС, Тълкувателно решение № 2 от 26.03.2021 г. по тълкувателно дело №2 от 2019 г. на ОСГТК на ВКС, с което се казва, че цесионерът притежава активна материалноправна легитимация за предявяване на иск по чл.135, ал.1 ЗЗД, ако увреждащата сделка или действие са извършени след като е възникнало вземането на първоначалния кредитор-цедент, но преди сключването на договора за прехвърляне на вземането.

Павловият иск, като изключение от принципа на частното право за ненамеса в чужда правна сфера и защита правата на увредените кредитори само и само да се избяга от точното и реалното изпълнение на гражданските и търговските задължения, можем да открием имплицитно и в частните кодификации. Тях можем да ги разглеждаме като съвкупност от „оптативни норми (soft law)”, които въплъщават в себе си идеята на съвременните цивилисти за унифициране на правораздаването и хармонизиране на разбиранията в теорията и практиката за определените институти на частното право. Не случайно PECL и UNIDROIT са изследвани в теорията като основен инструмент на автономията на волята на страните по едно частноправно отношение, предназначен да регулира конкретно търговско или гражданско договорно отношение. Нещо повече, тези кодификации, макар и да нямат юридическата сила на нормативен акт, обнародван и влязъл в законна сила за съответната държава, играят съществена роля при изготвянето и/или изменението на националните граждански кодекси по отношение на разпоредбите на договорното право. Това са и основните причини, поради които неговите принципни наченки и постановки няма как да не намерят място в няколко последователни пасажа от настоящата разработка.

Сравнителният анализ показва, че по отношение защитата на правата на третите лица, всяка национална правна система използва свой собствен индивидуален метод. Някои правни системи не го правят чрез изрична разпоредба, забраняваща на страните да накърняват правата на трети лица, а се позовават на специфично приложение на основен принцип, който е признат и установен от всички, според който никой не може да вреди другиму. В други правни системи външното действие на договорите и изрично регламентирано, а пък трети санкционират нарушението на правата на третите лица, при вземане в предвид нанесените им вреди. Пример за регулация на противопоставимостта на договорите

по отношение на третите лица е френското право. Този принцип е в основата на няколко от инструментите и техниките на френското право, в т.ч. и Павловия иск за защита правата на третите лица (кредитори). Стъпва се на принципната основа, че договорите не трябва да бъдат начин за увреждане на правата на третите лица.

В този смисъл и PECL също санкционира случаите, при които страните по един договор, накръняват правата на третите лица, в това число и кредитори. По този начин можем да открием трактовката, че договорът, „сключен между две страни с намерението и на двамата да измамат кредитора на единия, не може да се противопостави на последния. Ръководният принцип има следната формулировка: „ Всяка страна може да сключва самостоятелно договор за себе си, освен ако не е предвидено друго. Договорът може да произведе ефект само дотолкова, доколкото не е резултат от нарушение на незаконно изменение на правата на трети страни.“ (превод от английски език мой Йорданка Нонева). Анализът до тук показва, че принципните постановки, които стоят в основата на Павловия иск са взели отражение общо в PECL.

В третата глава са разгледани и особеностите на Павловия иск в някои знакови дела на СЕС. (т. 1.2.1 Павловият иск в юриспруденцията на Съда на ЕС. Преглед на по-важната съдебна практика). Анализирани са делата на СЕС: C-394/18 I.G.I. Srl, C-337/17 Feniks. В посочената юриспруденция на СЕС се изтъква характера и същността на Павловия иск макар и през призмата на всяко едно национално законодателство на държава членка от ЕС. Анализите показват още по-комплицираната конфигурация на Павловия иск, когато тя се състои от частноправни отношения с международен елемент.

В *т. 1.3* от Трета глава авторът е разгледал Павловият иск и други сходни правни институти. Направено е сравнение с Косвения иск (*Actio Obliqua*), със симулацията, с исковете за попълване масата на несъстоятелността, с отмяната на отказа от наследство по чл. 56 ЗН и с недействителността по чл. 76 ЗН.

§5. Заключение

Заключението обобщава теоретичните аспекти и научно-приложни резултати, които водят до постигане целта на дисертационния труд. В Заключението на дисертационния труд са изведени постигнатите общи изводи. В резултат на сравнителноправния анализ на опита на други страни от континенталната правна система и англо-саксонската някои разрешения може да се

опита да се възприемат и у нас. Основният аргумент, на който се базира този извод е сходството на проблемите, които възникват по повод на Павловия иск и начините, по които другите страни са ги решили. Възникват редица практически проблеми с активно легитимирани лица, които са носители на това право, също така и с кръга на лицата, които извършват увреждащите действия. Трудностите, пред които се изправят кредиторите при доказване на елементите от фактическия състав на Павловия иск, особено знанието за увреждане, при поредица от увреждащи действия. Съществуват законодателни празноти относно субсидиарното приложение на Павловия иск в производството по несъстоятелност с оглед особената фигура на синдика като лице, което представлява кредиторите в производството по несъстоятелност и също така субективните предели на пресъдено нещо на конститутивното решение.

§6. Библиография

В рамките на 15 страници е обобщена използваната литература при написването на дисертационния труд. Сред тях са използвани както електронни източници, така и фундаментални научни разработки както на български език, така и на английски, френски, италиански и испански език. При изготвяне на библиографската справка са използвани материали от световноизвестни бази данни: *EBSHost*, *EBSCO*, *JSTOR*, *Web of Science*, *ScienceDirect*, *Scopus*, *Google scholar*, *Mendeley*, *SSRN*, *Springer*, *WorldCat*, *CEEOL* и *HOLLIS*.

III. РЕЗЮМЕ НА ПРИНОСИТЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

В края на всяка част от дисертационния труд са направени изводи от извършеното научно изследване. В обобщение научните приноси на труда са свързани със задълбочено изследване на Павловия иск в гражданското и търговското право.

1. Изясняват се противоречиви в доктрината понятия, както и промени в действащите разпоредби в ЗЗД и ТЗ, които ще допринесат за правилното прилагане на закона.
2. Разгледани са проявленията на Павловия иск в практиката на СЕС и голямата по обем съдебна практика на българските съдилища.

3. Отчетено е значението на частните кодификация в процеса на формиране и запазване на основните принципи в цивилистиката, в т.ч. е поставена на дневен ред темата за Европейски граждански кодекс.
4. Направен е на критичен анализ на тълкувателната практика на ВКС.
5. Разгледани са обстойно елементите на фактическия състав на Павловия иск в двете хипотези по чл. 135, ал. 1 ЗЗД и чл. 135, ал. 3 ЗЗД, както спецификите в търговското право, които до този момент не са били предмет на така всеобхватно изследване.
6. Предложение de lege ferenda в чл. 135, ал. 2 ЗЗД да се разшири кръга на лицата, попадащи в обхвата на презумпцията, като се въведе фактическото съжителство, наличието на съответна фактическа степен на близост в отношенията като съвместеното живеене на съпругески начала или в общо домакинство, отношения между заварени и доведени деца, отношения между свързани лица по смисъла на § 1 ДР на ТЗ и §1, т.15 от ДР на Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество.
7. Предложение de lege ferenda да се прецизира разпоредбата на чл. 649, ал.5 от ТЗ като се отчетат особеностите на Павловия иск в гражданското право, свързани с последиците при обявяване на относителната недействителност и те се приспособят към особеностите на производството по несъстоятелност, а именно не всички кредитори, а такива с приети вземания.

IV. ПУБЛИКАЦИИ ПО ТЕМАТА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

1. Публикация в сборника с доклади от научна конференция „Имуществените отношения в правото – развитие и перспективи“ – 27 ноември 2020 г., организирана от Юридическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“ гр. Пловдив по Проект No ФП19 – ЮФ – 003, финансиран от Фонд „Научни изследвания“ статия на тема: „УВРЕЖДАЩИТЕ ДЕЙСТВИЯ НА ДЛЪЖНИКА КАТО ПРЕДПОСТАВКА ЗА ПРАВОТО НА ПАВЛОВ ИСК-СРАВНИТЕЛНОПРАВЕН АНАЛИЗ МЕЖДУ АНГЛО-АМЕРИКАНСКОТО И БЪЛГАРСКОТО ПРАВО“ (под печат).

2. Публикация в сборника с доклади от X конференция на докторантите в областта на правните науки, млади учени и постдокторанти, организирана от ИДП-БАН, проведена на 7-ми и 8-ми ноември 2020 г. статия на тема: „ЦЕСИОНЕРЪТ- ТИТУЛЯР НА ПРАВОТО НА ИСК ПО ЧЛ. 135 ОТ ЗЗД. АНАЛИЗ НА ПРОТИВОРЕЧИВАТА СЪДЕБНА ПРАКТИКА“, стр. 24, ISSN: 2603-3011, линк: <https://ipn-bg.org/nauchni-izdaniya/sbornik-dokladi-nacionalna-konferenciya/sbornik-dokladi-nacionalna-konferenciya3/>.
3. Публикация в сборника с доклади от научна конференция „Пролетни правни дни“, организирана от Юридическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ статия на тема: „ПАВЛОВИЯТ ИСК И НЕГОВИТЕ ПРОЯВЛЕНИЯ В СЪВРЕМЕННИЯ ГРАЖДАНСКИ И ТЪРГОВСКИЯ ОБОРОТ“ (под печат).
4. Публикация в сборника с доклади от 26-та Международна конференция КВО-2020 (The 26th International Conference KNOWLEDGE-BASED ORGANIZATION 2020), Румъния, гр. Сибиу, статия на тема: „ЮРИСПРУДЕНЦИЯТА НА СЕС В ОБЛАСТТА НА ОТМЕНИТЕЛНИТЕ ИСКОВЕ С МЕЖДУНАРОДЕН ЕЛЕМЕНТ ЗА ПОПЪЛВАНЕ МАСАТА НА НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТТА.“, публикувана онлайн на 20.07.2020, стр. 205 – 210; DOI: <https://doi.org/10.2478/kbo-2020-0077>
5. Публикация в сборника с доклади от 4TH INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE EMAN 2020-Economics & Management: How to Cope with Disrupted Times (Ljubljana, Slovenia), статия на тема: „PROTECTION OF CREDITORS' RIGHTS IN THE CONTEXT OF AN EVOLVING INVESTMENT ENVIRONMENT UNDER EU LAW“, DOI: <https://doi.org/10.31410/EMAN.2020.179>, Белград, 2020, ISBN 978-86-80194-30-1, ISSN 2683-4510, DOI: <https://doi.org/10.31410/EMAN.2020> , линк: https://eman-conference.org/wp-content/uploads/2020/12/EMAN_2020-Conference_Proceedings_WEB.pdf

ABSTRACT OF A DISSERTATION

on topic:

PECULIARITIES OF ACTIO PAULIANA IN THE CIVIL AND COMMERCIAL LAW

for the acquisition of educational and scientific degree "Doctor" under the Doctoral Program
"Civil and Family Law", Professional Field: 3.6 Law, Scientific Specialty: Civil and Family
Law at Department "Civil Law Sciences"

prepared by

Yordanka Nikolova Noneva-Zlatkova

Scientific Supervisor:

Associate Professor Tania Iossifova, PhD.

Blagoevgrad

2021

The PhD thesis is discussed and directed for public defense by the Department of Civil Law Sciences at Faculty of Law and History of SWU "Neofit Rilski" Blagoevgrad. The author is a full-time PhD student at the same department.

The public defense of the dissertation "Peculiarities of Actio Pauliana in the civil and commercial law" will take place on 23.09.2021 from 14.00 h in Blagoevgrad, Faculty of Law and History at SWU "Neofit Rilski", hall 302, University Campus № 6.

The defense materials are deposited in the Department of Civil Law Sciences at the Faculty of Law and History of SWU "Neofit Rilski" Blagoevgrad.

<http://www.swu.bg/>

Table of Content

I4. GENERAL CHARACTERISTICS OF THE DISSERTATION WORK	44
.....	
§1. Topicality of the theme	44
§2. Subject matter, objectives and tasks of the study	55
§3. Theoretical and practical significance of the dissertation.....	6 work 6
§4. Thesis study methodology	78
§5. Thesis scientific novelty	88
§6. Volume and structure.....	99
II. STRUCTURE AND CONTENT OF THE DISSERTATION.....	99
§1.Introduction.....	99
§2. Chapter one. Legal nature and historical study of Actio Pauliana	1010
§3. Chapter two. The legal framework of Actio Pauliana in the Bulgarian legislation.	1111
§4. Chapter three. Application of Actio Pauliana in the civil and commercial law	1819
§5. Conclusion	2121
§6. Bibliography	2222
III22. SUMMARY OF THE CONTRIBUTIONS OF THE DISSERTATION WORK	2222
IV. PUBLICATIONS ON THE SUBJECT OF THE DISSERTATION ..	23WORK
23	23

I. GENERAL CHARACTERISTICS OF THE DISSERTATION WORK

§1. Topicality of the theme

This study focuses on the problems related to the substantive framework of Actio Pauliana in the civil and commercial law, which have important theoretical and practical significance.

First of all, there is no independent monograph study of the institute in the Bulgarian literature. After a thorough analysis of the scientific literature on this topic, it is found that there are a number of legal studies and articles, but they are segmented through the prism of individual manifestations of the institute and mainly in the field of civil law without giving a comprehensive study of the entire private law institute.

Secondly, the Actio Pauliana has extremely high practical significance and relates to very complex issues that arise in law enforcement. This requires a critical analysis of the accumulated case law, which is also the subject of the study. The questions concerning this legal institute and its legal framework are whether it will withstand the increasingly complex cases of legal and factual point of view concerning the satisfaction of the rights and legitimate interests of individuals involved in the civil and commercial turnover.

Thirdly, the intensive development of public relations, dictated by technological and technical progress in the 21st century, premises both the existence of development dynamics and the legal application of this institute. In recent years it is seen a vividly pronounced resurgence in the commercial and civil relations arising of continuous changes in the forms of trade turnover and the emergence of new structural factors and the industries that depend on new electronic technologies.

Although there are a number of studies and scientific developments with regard to the Actio Pauliana, it is imperative to develop a dissertation in which this mechanism can be considered from another legal point of view, relating both to the most up-to-date case law and to the specificities and trends of civil and commercial relations.

The topicality of the study is also addressed in the critical analysis of the imperfections in the legal framework, which required some proposals to be formulated on the basis of the results of the study. The pandemic situation affects socio-economic relations as it creates the conditions for deepening crises of a different nature, including

financially, which determines the increase in attempts by debtors to reduce their assets in bad faith in order to damage their creditors.

§2. Subject matter, objectives and tasks of the study

The subject of the dissertation study is Actio Pauliana in the civil and commercial law. In the present paper the essence of Actio Pauliana is considered by tracing its origin and historical development, special attention is paid to the features that characterize this claim in Bulgarian private law and in particular its dimensions in civil, contract and commercial law. The current thesis covers the substance of Actio Pauliana as a substantive right, the conditions for bringing it, as well as the legal consequences of declaring the debtor's actions and transactions invalid. A comparative study of French, USA, English, German and Italian legislation, as well as private codifications (PECL and UNIDROIT) has been carried out.

The dissertation work aims to carry out a modern analysis of Actio Pauliana and its application within the EU; to examine the specificities of Actio Pauliana in historical and comparative perspective – a review of the laws of some of the leading EU countries; to examine the matter in the Bulgarian legislation in a substantive point of view, including as a subjectively transformative right of the creditor to protect his interests, claims prerequisites and legal consequences in both civil law and commercial law, including in the course of insolvency proceedings; to note the significance and application of this claim in the Bulgarian legal reality and its supranational dimensions. The PhD thesis aims to make analysis of the more important case-law concerning the application of Actio Pauliana, including the case law of the Court of Justice of the EU (CJEU), the case law of the Civil and Commercial Chambers of Bulgarian Supreme Court of Cassation. In the last few years, it has been developing and changing in the light of EU law, which is increasingly important for the Republic of Bulgaria.

The main objective of the study is to clarify the nature of the Actio Pauliana and to build a single and consistent understanding of the institute.

For the achievement of the set objectives, the tasks of the study are also outlined:

- to analyze the current regulations in the Republic of Bulgaria, the French Republic, the Federal Republic of Germany, Italy, the United States of America, and the United Kingdom in the subject matter of the Actio Pauliana, as well as the

relevant legislation of the European Union, as well as non-normative acts such as Principles of European Contract Law (PECL) and UNIDROIT.

- the detailed observation of Actio Pauliana's subjective substantive right– concept, theories and meaning.
- Comprehensive analysis of the substantive prerequisites for the exercise of Actio Pauliana subjective right.
- Analysis of the case law relevant to the matter.
- Examination of the effects of the successful realization of this right on individuals.
- Comparison with other similar legal institutes.
- Formulation of specific proposals to the legislator *de lege ferenda*.

§3. Theoretical and practical significance of the dissertation work

Actio Pauliana is the subject of research into both civil substantive and civil procedural law. That reflects the essence and scope of the topic, which highlights it with wide application. The Actio Pauliana is settled in Art. 135 under the Bulgarian Law on Obligations and Contracts and consists in the creditor's ability to declare invalid in respect of him the actions taken by the debtor in order to harm or damage the creditor's interest. There is a dispute in the doctrine as to the substance of that right, whether it is of a real nature or a bond character, which is substantiated clarified in the dissertation work.

The current study focuses precisely on the substantive aspects of the Actio Pauliana as a subjective right, regulated as a legally guaranteed opportunity for a creditor to obtain a certain property or non-material good- satisfaction of his claim. The questions referred for consideration in this study have not only theoretical but also great practical relevance in order to achieve the objectives of the implementation of private law relations. The practical significance of Actio Pauliana in Bulgarian civil and commercial law is exceptional. Indicative of this is the large volume of case law of Bulgarian Supreme Court of Cassation. Another factor that determines the practical significance is the development of civil and commercial turnover, which in turn leads to various damaging actions resulting from human will.

The so-called "good faith of debtors" has become increasingly compromised in recent years and there has been an increase in the case law of legal claims on the basis of article 135 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts. In the conditions of an

extraordinary epidemiological situation, the intercompany indebtedness is deepening, which is another factor that influences the positive trend in the number of cases for protection of the rights of Actio Pauliana's creditor.

The detailed analysis of the matter clearly and clearly shows that although private initiative has ceased to exist for a certain period of time in the socio-economic development of the Republic of Bulgaria, private relations have persisted, albeit to a lesser extent. We see the result in the scarce case law from the 1950s to the 1990s. Actio Pauliana has a long history marked by both the controversial practice and the consistent and constant one.

It should be noted that the provisions of article 135 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts has a very important feature, namely its sustainability over the time. This fact, of course, should not be absolute and its uniqueness should not be reaffirmed, because the large volume of case law is indicative of the practical problems in the law enforcement process. The work is dedicated to both practical and theoretical basis. The PhD thesis reports the contribution, advanced understanding, overcoming contradictions to highlight the significance of Actio Pauliana for the civil and commercial law.

Despite the legislative changes made over the years, many of the Actio Pauliana problems remain nowadays, and with the change in socio-economic relations, new issues have arisen, which have not yet been researched by the legal theory.

§4. Thesis study methodology

The dissertation work sums up the general scientific and special methods of conducting scientific research. The methods which are used in the study are characteristic of each Civilis science, namely: dogmatic and systematic analysis; comparative and historical methods in the testing of the various legislations. The historical method serves to establish the origin of the institute of invalidity of the debtor's actions and transactions vis-à-vis the creditor, its historical development. The comparative law method serves to clarify the specifics of the legal framework of the institute in various legislations. It contributes to the reception of legislative decisions from foreign legislation, as well as recommendations contained in the private codifications.

The theory of the existence of the relevant terminology, the determination of the structure and nature of the legal institute shall apply.

The study also serves with the methods of formal and legal logic. It critically analyses the practice of the application of Actio Pauliana in the civil and commercial law and makes proposals for their improvement.

§5. Thesis scientific novelty

The dissertation work contains the following main scientific contributions:

1. For the first time in the Bulgarian legal literature, a comprehensive study of Actio Pauliana in civil and commercial law is carried out.

2. The legal framework is considered from historical point of view, bringing out positive legislative decisions in the process of their development.

3. The individual prerequisites for realization of Actio Pauliana's right to sue in civil and commercial law have been observed.

4. The legal consequences of declaring the relative invalidity of the debtor's actions and transactions as a result of a well-upheld Actio Pauliana have been analyzed.

5. The study was also carried out in a comparative legal aspect, which examines legislative decisions in the countries of the continental legal family- French Republic, Federal Republic of Germany, Italy, as well as the Anglo-American legal family - the USA and United Kingdom.

6. On the basis of the comparative legal and historical methods of research, proposals have been made for legislative changes in the subject matter of Actio Pauliana in the Republic of Bulgaria.

§6. Volume and structure

Structurally, the dissertation consists of an introduction, three chapters, conclusion, bibliography, electronic sources. The individual chapters contain several points and subpoints marked with Arabic numerals. 385 footnotes have been made. The bibliography consists of titles in Bulgarian, French, German and English.

In a volume of 213 pages, including bibliography of the used literature in a volume of 15 pages. The sequence of the exposition is determined by the set scientific task of the research.

II. STRUCTURE AND CONTENT OF THE DISSERTATION

§1. Introduction

The introduction justifies the topicality of the theme, outlines the objectives of the dissertation work and the main lines of development of Actio Pauliana, as well as its theoretical and practical significance. The subject of the study in the dissertation work is indicated, with the caveat that Actio Pauliana will be observed in a substantive point of view but excluding the actual procedural aspects of the claim from the subject-matter of the analysis in the study.

It is accepted that Actio Pauliana is one of the essential means by which the rights of creditors in different content relationships can be defended in civil, contract and commercial relationships. In view of the traditions that have been formed for centuries, this mechanism has proven to be a necessary tool for bringing certainty into civil relations and commercial turnover. Its practical application at this stage does not weaken its significance, but rather acquires other dimensions in view of the emergence of more and more private relations with an international or cross-border element in the context of a constantly evolving internal market within the EU and growing trade policy of European Union in order to develop trade turnover.

§2. Chapter I. Legal nature and historical study of Actio Pauliana

Chapter I is dedicated to the origin and historical development of Actio Pauliana in the legal traditions of Ancient Rome and after the collapse of the Roman Empire. The point 1.3 of Chapter I of this dissertation examines the legislative framework of Actio Pauliana in civil and commercial law in the countries of the continental legal system as French Republic, Federal Republic of Germany, Italy, taking into account the case law in these countries. The review of the theory and practice serves as the basis for a comparative analysis that will highlight the experience of other countries in order to ensure possible continuity in Bulgarian civil and commercial legislation in the field of Actio Pauliana. It is analyzed texts by the civil codifications of French Republic, Federal Republic of Germany, and Italy, which are dedicated to Actio Pauliana. Furthermore, the author has also reviewed the arrangements in countries such as the United States of America (USA) and the United Kingdom (UK), which are part of the Anglo-Saxon (common law) legal system. Their contribution to the legal doctrine is noted, taking into account the possibilities for continuity of good practices by these countries. After the comparative analysis, it is noticed that the "matrix" of damaging actions under Bulgarian law and deceptive actions under English and American law have the same roots. Although the two systems, the Anglo-Saxon and continental systems, have developed on fundamentally different foundations, there are many similarities in the application of similar institutes. It should be noted that, due to the fact that Roman law originates before the written Anglo-Saxon, its influence is also felt in the precedent-setting legal system. As a general conclusion, it can be pointed out that judges of common law show greater freedom in interpreting and displaying badges for fraud and possible harmful actions than Bulgarian judges, who in turn are strict in the application of the law (*stricti iuris*). The system of common law sets us with a reasoning for new and various damaging actions, which could also be perceived in the Republic of Bulgaria.

There is also a parallel in relation to the importance of the available civil and commercial codifications in the compared countries and the lack of them in the Republic of Bulgaria, analyzing the experience of the Bulgarian legal community to make a civil codification in the Republic of Bulgaria and gave a place to Actio Pauliana in it with the one prepared in September 1999 Draft Civil Code. Although the topic of drafting the Civil Code has not been raised for 20 years, it is raised an opinion that it should not be abandoned completely as a lost cause, but the criticisms of the draft already drawn up

must be taken into account, the debate can be reopened so that more and more lawyers can express their opinion and position, so as not to lead to premature or untimely adoption of this vital legislation for Bulgarian civil law.

§3. Chapter II. The legal framework of Actio Pauliana in the Bulgarian legislation

Chapter II provides a legal feature of Actio Pauliana in the Bulgarian legislation. The main idea of Actio pauliana is to preserve the debtor's property in order to satisfy the creditor, and this property is threatened precisely by ushering actions of the debtor.

In the first place, it is emphasized that, in essence, it constitutes a subjective right, even though it is called an action in the Bulgarian Law on Obligations and Contracts. This chapter clarifies this issue.

Next, it should be pointed out that the implementation of Action Pauliana takes place on the basis of a complex scheme of legal relationships, the parties of which, in fact, compositions, legal effects and action with regard to the various individuals and civil entities should be clarified in order to be able to put it into practice. It is made a distinction of the right of claim under Art. 135 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts in substantive and procedural point of view (*point 1.1.1 and point 1.1.2*).

In point 1.2 Actio Pauliana is considered as a subjective right. The various conceptions existing in theory about the nature of law are stated, namely about the "real", "obligatory" and "mixed" nature of the right. After a thorough analysis of the various theoretical views on the nature of Actio Pauliana, the author supports the modern doctrinal notions that Actio Pauliana as a subjective right is a testamentary right from the category of transformers, which aims to make a legal change - declaring the debtor's action invalid only in respect of Actio Pauliana's creditor, but not in relation to everyone (*erga omnes*).

Next, on the basis of the analysis of theory and practice, it is justified the conclusion that Actio Pauliana is governed by two factual compositions, the element of which differs in a subjective point of view. In article 135, para. 1 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts, the subjective condition for bringing the claim is expressed in *knowledge of the damage*, while in the composition under article 135, para. 2 of Bulgarian

Law on Obligations and Contracts with *intent to damage* or, as the legislature has precisely stated: *'intended to harm the creditor'*. Point 1.4 and point 1.5 shows the elementary composition of Actio Pauliana under article 135, para 1 and article 135, para.3 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts.

Special attention is paid to each of the *prerequisites (point 1.4.1 The existence of an obligation, point 1.4.2 The damaging effect, point 1.4.3 Knowledge of the damage)* taking into account the specificities of the entities in the complex configuration of relations in connection with Actio Pauliana (*point 1.4.1.1 The legal position of the creditor, point 1.4.2.1 The legal position of a debtor*).

As to the existence of a right of claim, it should be valid, i.e., it is not null and void and exists lawfully in the legal peace. Also, this right of claim must not be extinguished by prescription and terminated on any grounds. In view of the newly introduced institute of absolute limitation in Bulgarian Law on Obligations and Contracts, a detailed analysis has been carried out and the links of Actio Pauliana to the declared unconstitutional § 2 *of the transitional and final provisions of the Law supplementing the Law on Obligations and Contracts (Official gazette, 102 issued on December 01st, 2020) with Decision No 4 of 20 April 2021 on constitutional case No 1 of 2021*. The question of when (at what moment) the "claim" arises within the meaning of article 135 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts. The case law is used as a solid basis of discussion of the problem. This ambiguously is established particularly in Decision № 1397 of 29.11.1993 under civil case № 36/93, IV civil chamber of Bulgarian Supreme Court of Cassation. The decision raises the interest of the doctrine because it provides a less standard example of the moment when the "claim" occurred, which in turn gave the Supreme Judges an opportunity to determine the demarcation line in the subsuming of the facts of Actio Pauliana respectively under the hypothesis of the legal norm of art. 135, para 1 or art. 135, para 3 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts.

Functionally, the existence of a claim is related to its owner. The provision of art. 135 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts clearly and unequivocally elevates as the holder of the civil right the creditor, who has been given the opportunity to annul the debtor's injurious actions towards him and to recover the breach in the lawful development of the bond relationship.

In conclusion of the above diversity of sources, it has no legal significance for the actual composition of Actio Pauliana, but it predetermines the comprehensiveness of the relations to which art. 135 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts applies. Thus, the universal application of the revocatory claim to an unlimited range of relations which have arisen and/or may arise in our civil and commercial law is considered. In the context of the legal position of the creditor, some special hypotheses of possible creditors are considered as the heir of the transferor - in cases where the ownership of real estate is transferred against an obligation for maintenance and care, the assignee, and the buyer under the preliminary contract. And those in the opposite direction are also excluded from the circle of creditors who hold the substantive right of action under art. 135 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts.

Point 1.4.2 is dedicated to the damaging effect, defines as an element of the factual composition of Actio Pauliana. The author supports the concept of adverse effect, that it is a willful act, which is an objective fact and is not determined either at the discretion of the creditor or at the discretion of the debtor but has a causal dependence.

In order to exist the right to claim under art. 135 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts the obligated person (debtor) under the revocation claim must have committed a detrimental act. The theoretical and practical understandings of the debtor's legal position have therefore been thoroughly examined in the dissertation work. The debtor may be any civil entity- a natural or legal entity, as well as the State and Municipalities, which are also the 'holder' of the legal obligation and owe certain prestatio, regardless of what it consists of in action, omission, obligations to transfer ownership rights or to establish or transfer another right in rem or a monetary obligation. In continuation of the general definition, it is considered from which moment the quality of debtor is acquired and the more special hypotheses of legal figures, which have this quality - the guarantor and the avalist by bill of exchange effect.

The third prerequisite (*point 1.4.3*) is placed depending on whether the adverse act committed by the debtor is of a retribution or a free of payment. Quite understandably, the legislator introduces this proposal in the provision of art. 135, para. 1 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts, which prefers the interest of the creditor over that of the third party - counterparty of the debtor. It is quite sufficient that only the debtor has the subjective element, i.e., to be aware that with the actions taken by him/her he/she harms his/her creditor when the action has a gratuitous character. In this case, the legislator does not attach any legal significance to the subjective attitude to the action to the detriment of the creditor in relation to the third party. Along with this permission, the

legislator in art. 135, para. 1, sentence 3 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts has regulated the competition of rights in the interest of legal certainty when it comes to transferable action related to real estate.

With regard to the debtor's knowledge of damage, it is supported the understanding that the debtor should not know exactly what the damage is but concentrates on the knowledge of the existence of creditors whose rights may be impaired by the damaging acts. In this sense, the knowledge of the debtor cannot be ruled out when the right of claim arose before the harmful action, because at least the debtor has obliged to the creditor. Knowledge of damages is not an unambiguous concept, outside the established presumption under art. 135, para. 2 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts and has many manifestations (a wide variety of evidence which, as a whole, leads to a final conclusion on the existence of knowledge of damage). It is observed also the question at what moment in assessing the existence of knowledge of damage, namely in reaching agreement on transfer for consideration. This chapter also provides a special place for third-party injury. Concerning the knowledge of damage, the third party does not need to know the creditor and the debtor, to provide evidence of when and under what circumstances the content of their counter-rights and obligations has been communicated to him. It is entirely sufficient that it is well known that the circumstances from which the creditor's claim arises have not been omitted. The analysis of particular situations in which it is more difficult to recover the damaging acts is not omitted. If they are carried out by authorizing a representative who has to carry out the expropriation, in this case, the question of whether knowledge of damage and the authorizing officer should be sought. If the authorized representative, through whom the damaging transaction was performed, knows about the damage, and acts on behalf of the principal, it is not necessary to prove that the principal also knows. However, if there is an authorization, but the damaging action was not committed through a representative, but by the third party itself, knowledge of the damage is required only by the third party.

The author maintains that the presumption under article 135, para. 2 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts cannot be subject to a broad interpretation. For example, the development of public relations increasingly require cohabitation as a preferred form of joint family relationships, so considered reasonable to consider for improving the provision and *de lege ferenda* be added to its presence in the underlying rate of close relations as joint living on a marital basis or in a common household, relations between found and adopted children, relations between related persons within the meaning of § 1 of the Additional Provisions of Bulgarian Commercial Law. Of course,

in these cases , the existence of knowledge about the damage must take into account the nature of the proximity.

On the basis of the organ composition of legal entities (associations, foundations, traders), if the persons of the composition of its organs are aware of the damage, knowledge should be presumed. Accordingly, in case of knowledge of damage of the respective persons from the composition of the bodies of the legal person, but ignorance /good faith on the part of the authorized representative of the party, the performed harmful act cannot be remedied and is subject to cancellation.

Next, art. 135, para. 3 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts is assumed as an autonomous factual composition of Actio Pauliana's substantive right, the prerequisites of which are a detrimental action against a possible future creditor and the general intention to damage made by the debtor and the third party. ***(point 1.5 Elements of the factual composition under art. 135, para 3 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts)***

The role of the three parties in the configuration of Actio Pauliana has an essential place in the realization of the premise of knowledge of damage and corresponding intent to damage in the case of art. 135, para 3 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts. The third party can be any civil subject, as well as specific for commercial law- merchant. The legislator does not lay down any requirements other than that they must be a party to the relationship with matter of the transferable action which harms a creditor. This relationship, in which the third party is a party, may have any legal essence, but what has legal significance for the exercise of the right under art. 135 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts is whether it is compensable or gratuitous. In the conditions of compensable disposition, the requirement for knowledge of damage by the third party is automatically activated. Another important thing to note is that the damage to the creditor may not have happened with only one transferable action, but with a series of such. The law legally derives the term "third parties". In Bulgarian Law on Obligations and Contracts, the principle statement is derived from the rule for the internal activeness of the contract only between the parties to it, and in the cases provided by law regarding third parties (argument of article 21, paragraph 1 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts). The study also discusses how the legislator protects the rights of these third parties and individual cases of opposition. ***(point 1.6 Legal position of third parties)***

The dissertation examines Actio Pauliana as an overall guarantee to creditors. ***(point 1.7 Actio Pauliana as collateral)***

There is particular attention to the concept of 'relative invalidity' in Actio Pauliana and the consequences of the implemented Actio Pauliana. **(point 1.8 Relative invalidity in Actio Pauliana)** Traditionally in Bulgarian law, the Actio Pauliana is regarded as a typical example of relative invalidity. The author maintains that Actio Pauliana should not be regarded as a kind of invalidity, since it is not related to the actual cases of invalidity, such as nullity and destructiveness, which are characterized by a defect expressly stated in law and with effect on all but concerns a particular kind of incomparable to creditors. **(point 1.8.1.1 Relative invalidity and nullity, point 1.8.1.2 Relative invalidity and nullity, point 1.8.1.3 Relative invalidity and pending invalidity)**

With the constitutive decision that has entered into force, in case Actio Pauliana is accepted, the debtor's dispositional actions in the direction of reduction of the property or respective increase of the insolvency are declared invalid in respect of the creditor. By the final constitutional decision, subject to Actio Pauliana acquittal, the debtor's ushering in the direction of a reduction in assets or an increase in insolvency shall be declared invalid in respect of the creditor. The judgment has no effect erga omnes, it automatically follows that creditor other than Actio Pauliana's ones cannot derive rights from it. It automatically follows that the other creditors other than Actio Pauliana cannot derive rights from it. From a practical point of view, it is rather of interest what the consequences are after the court has ruled on this claim in favor of the creditor. What is special here is that the debtor's action is declared invalid only in respect of the creditor. The exercise of the claim under Art. 135 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts does not entitle the lender to dispose of the rights of the contested action, he can direct enforcement regarding the subject and to revoke an action .

Point 1.9 is dedicated entirely to Actio Pauliana in the commercial law. It is considered in three directions. The first is with regard to the specifics of trade terms, in which the relationship between proprietorship well. These features of professionalism in carrying out commercial activities and higher level of due diligence, evolved from the care of a good owner in due diligence.

The second strand covers the specificities of possible types of commercial transactions which may form the basis for the debtor's injuring effect and the question of how knowledge of damage is assessed for the purposes of the organ representation of commercial companies.

The third strand relates to the insolvency proceedings characteristic of commercial law. Based on these three main starting points, the differences of Actio Pauliana in the

trade turnover are highlighted and the correlation between civil and commercial law is strengthened.

Direction, which is considered the peculiarities of Actio Pauliana in commercial law with a view to damaging action/s, and how to assess the knowledge of damage. From the point of view of commercial law, there is no obstacle for the harmful effect to be one of the types of commercial transactions. From the point of view of commercial law, there is no obstacle for the harmful effect to be one of the types of commercial transactions. The exposition clarifies the question of the possibility of making a non-monetary contribution to the capital of a company as a detrimental effect. Arguments are found in the meaning of the term non-monetary contribution. The non-monetary contribution may be inaugural when the company has not yet arisen and subsequent one has not yet been established. The contribution is a special type of expropriation, which in essence characterizes it as a legal action of disposition. The liquidation asset of the debtor's property is reduced by making a founding contribution. The act of contribution of movable and immovable property significantly reduces the possibility for satisfaction of the debtor's creditor in view of the acquired bearer share by the debtor, the value of which depends entirely on the property status of the newly established company. The statement maintains that the contribution constitutes a multilateral legal transaction, when established by a company contract or a transaction- decision, when carried out by an instrument of incorporation or statutes. It has a dispositional character and leads to the expropriation of the debtor's property. In view of the nature of the contribution as a special legal transaction, it does not constitute a contract and does not fall within the scope of the requirements of art. 135, para 1, sentence 2 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts for the existence of knowledge of damage by a third party.

Another feature regarding the application of the law under art. 135 f Bulgarian Law on Obligations and Contracts characteristic of commercial law is knowledge of damage. It is interesting in particular how the presumption under art. 135, para 2 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts in respect of traders, taking into account that the natural persons traders between whom family legal relations may arise under the rebuttable presumption occupy a minimum share among the number of commercial companies registered after the amendment of Bulgarian Commercial Law in relation to the minimum threshold of BGN 2 capital and the limited liability up to the amount of capital.

With regard to the specificities of Actio Pauliana in commercial law, *Decision No 144 of 16.08.2019 under civil case № 4338/2018 of the Supreme Court of Cassation, III*

civil chamber, reported by Judge Genika Mihaylova is interesting. It explains the knowledge of damage to the co-debtor by signing and agreeing to the bank loan agreement (from that moment he is aware and know of the bank's claim) and secondly about the quality of the creditor and the nature of the claim.

Together with the contribution, the bank loan agreement characteristic of commercial law, such is the figure of the transfer of a commercial enterprise as a set of rights, obligations, and factual relations according to Art. 15 of Bulgarian Commercial Law. For this reason, the transfer of the enterprise can be done through sale, donation or replacement as the effect of the transaction is translative. The type of contract, depending on its consideration or free of consideration, determines whether or not knowledge of damage is necessary.

The next feature in commercial law is insolvency proceedings. The right to claim under Art. 649 para. 1 of Bulgarian Commercial Law in relation with article 135 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts is of a special nature and has as its object legal actions revealing general signs of the illegality characteristic of the claim under article 135 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts, but in contrast it is also based on the violation of the insolvency estate. A procedural prerequisite for filing it is the existence of pending insolvency proceedings against the debtor and an accepted claim of the plaintiff in it under art. 693 of Bulgarian Commercial Law at the time of filing the claim by a creditor in case of inaction of the trustee in bankruptcy procedure.

Interpreting the provision of art. 649 of Bulgarian Commercial Law, the following specifics of Actio Pauliana are stated: that in the insolvency proceedings he can be only in the interest of the creditors of the bankruptcy estate, not only the creditor is an actively legitimized party, but also the trustee and in order to avoid procedural conflicts he must appear before the bankruptcy court under an argument from art. 649, para. 3 of Bulgarian Commercial Law.

Another feature that attracts attention is the extended scope of the presumption under art. 135, para. 2 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts, which shall apply to all related parties on the basis of art. 649, para. 4 of Bulgarian Commercial Law.

§4. Chapter III. Application of Actio Pauliana in the civil and commercial law

It is an indisputable fact that the practical significance of Actio Pauliana in Bulgarian civil and commercial law occupies an important place. Indicative of this is the big volume of case law of the Bulgarian Supreme Court of Cassation. Another factor that

enhances the practical importance is the development of civil and commercial turnover, which in turn makes the number of damaging actions incalculable, as they are the result of human will. The moral category of debtors' good faith increasingly compromises in recent years and there has been an increasing trend in the number of court's decision on the ground of art. 135 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts. In the conditions of an extraordinary epidemiological situation, the intercompany indebtedness is deepening more and more, which is another factor that influences the positive rise in the number of cases for protection of the rights of a creditor. The depth analysis of the matter clearly shows that even for a defined period of time at socio-economic development of the Republic of Bulgaria to private initiative has ceased its existence, private relations continued to exist, albeit weakened. We see the result in the scarce case law from the 1950s to the 1990s. From the distance of time, Actio Pauliana has a long history marked both by a contradictory practice and by a consistent and uncompromising one. We must also note the provision of art. 135 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts, which holds a very important feature, namely sustainability over time. This fact of course should not be absolute and proclaims its uniqueness, because once there is such a large volume of case law demonstrates that falters its consistent enforcement. That is why this part of the present dissertation is dedicated to the balance understanding. Taking into account the contribution, the progress in understanding, overcoming the contradictions in order to highlight the significance of Actio Pauliana for civil and commercial law.

This chapter provides a detailed and detailed analysis of the interpretative practice in the matter of Actio Pauliana– Decree №1 of 29.III.1965 under civil case № 7/64, Plenum of the Supreme Court of Justice, which gives a claim not only the holders of cash receivables, and non-cash receivables, Interpretative Decision № 5 of 29.12.2014 on interpretative case № 5 of 2013 on the inventory of the General Assembly of the Civil and Commercial College of the Supreme Court of Cassation, whereby a personal invalidity of one spouse can be declared a relative invalidity by the order of art. 135 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts only for ½ ideal part of the common property of the spouses, Interpretative Decision №2/2019 on interpretative case №2/2017 of the General Assembly of the Civil and Commercial College of the Supreme Court of Cassation, Interpretative Decision № 2 of 26.03.2021 on interpretative case №2 of 2019 of the General Assembly of the Civil and Commercial College of the Supreme Court of Cassation which states that the assignment has active substantive legitimacy for bringing a claim under Article 135, para 1 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts, if the

damaging transaction or action is carried out after the claim of the original ceding creditor has arisen, but before the conclusion of the contract for transfer of the claim.

Actio Pauliana, as an exception to the principle of private law for non-interference in foreign law and protection of the rights of aggrieved creditors only to escape the exact and actual performance of civil and commercial obligations, can be found implicitly in private codifications. We can consider them as a set of "optative norms (soft law)", which embody the idea of modern civilians to unify the administration of justice and harmonize understandings in theory and practice of certain institutions of private law. It is no coincidence that PECL and UNIDROIT have been studied in theory as the main instrument of the autonomy of the will of the parties in a private law relationship, designed to regulate a specific commercial or civil contractual relationship. Moreover, these codifications, although not having the legal force of a normative act promulgated and entered into force for the State concerned, play an essential role in the drafting and / or amendment of the national civil code with regard to the provisions of contract law. These are the main reasons why his principled beginnings and formulations cannot fail to find a place in several consecutive passages of the present work.

The comparative analysis shows that with regard to the protection of the rights of third parties, each national legal system uses its own individual method. Some legal systems do not do so through an explicit provision prohibiting the parties from infringing the rights of third parties but refer to a specific application of a basic principle that is recognized and established by all, according to which no one can harm others. In other legal systems, the external effect of the contracts is explicitly regulated, while others sanction the violation of the rights of third parties, taking into account the damages caused to them. An example of the regulation of the opposition of contracts to third parties is French law. This principle underlies several of the instruments and techniques of French law, incl. and Actio Pauliana for protection of the rights of third parties (creditors). It is based on the principle that contracts should not be a way of infringing the rights of third parties.

In this sense, the PECL also penalizes cases where the parties to a contract infringe the rights of third parties, including creditors. Thus, we can find the interpretation that the contract "concluded between two parties with the intention of to deceive the creditor of one, cannot oppose the latter. The guiding principle has the following wording: "Each party may enter into a contract for itself, unless otherwise provided. The contract can have effect only insofar as it is not the result of a violation of an illegal amendment of the rights of third parties. " (Translated from English by me Yordanka Noneva). The analysis so far

shows that the principal statements underlying Actio Pauliana have been reflected in the PECL as a whole.

The Chapter III also examines the peculiarities of Actio Pauliana in some landmark cases of the CJEU. (point 1.2.1 Actio Pauliana in the jurisprudence of the Court of Justice of the EU. Review of the more important case law) . The cases of the CJEU were analyzed: C-394/18 I.G.I. Srl, C-337/17 Feniks. That case-law of the CJEU emphasizes the nature and substance of Actio Pauliana, albeit through the prism of any national law of an EU Member State. The analyzes show an even more complicated configuration of Paul's claim, when it consists of private law relations with an international element.

In *point 1.3* of Chapter III the author has considered Actio Pauliana and other similar legal institutes. A comparison is made with the Indirect Claim (Actio Obliqua), with the simulation, with the claims for filling in the bankruptcy estate, with the annulment of the waiver of inheritance under Art. 56 of Bulgarian Inheritance Law and with the invalidity under Art. 76 of Bulgarian Inheritance Law.

§5. Conclusion

The conclusion summarizes the theoretical aspects and scientifically-applied results that lead to achieving the goal of the dissertation. In the Conclusion of the dissertation the general conclusions are derived. As a result of the comparative legal analysis of the experience of other countries of the continental legal system and the Anglo-Saxon one, some solutions can be tried to be adopted in our country as well. The main argument, which is based this conclusion is the similarity of the problems that arise in connection with Actio Pauliana and the ways in which other countries have decided them. There are a number of practical problems with the actively legitimized persons who are holders of this right, as well as with the circle of persons who commit harmful acts. The difficulties faced by creditors in proving the elements of the factual composition of Actio Pauliana, especially the knowledge of damage, in a series of damaging actions. There are legislative gaps regarding the subsidiary application of Actio Pauliana in the insolvency proceedings in view of the special figure of the trustee in bankruptcy as a person representing the creditors in the insolvency proceedings and also the subjective limits of adjudication of the constitutive decision.

§6. Bibliography

Within 15 pages the literature used in writing the dissertation is summarized. Among them are used both electronic sources and fundamental scientific developments in Bulgarian, as well as in English, French, Italian and Spanish. Materials from world-famous databases is used in the preparation of the bibliographic reference: EBShost, EBSCO, JSTOR, Web of Science, ScienceDirect, Scopus, Google scholar, Mendeley, SSRN, Springer, WorldCat, CEEOL and HOLLIS.

III. SUMMARY OF THE CONTRIBUTIONS OF THE DISSERTATION WORK

At the end of each part of the dissertation, conclusions are made from the research. In summary, the scientific contributions of the PhD thesis are related to an in-depth study of Actio Pauliana in the civil and commercial law.

1. Contradictory concepts in the doctrine are clarified , as well as changes in the current provisions in Bulgarian Law on Obligations and Contracts and Bulgarian Commercial Law, which will contribute to the proper application of the law.
2. The manifestations of Actio Pauliana in the practice of the CJEU and the large-scale case law of the Bulgarian courts are considered.
3. The importance of private codification in the process of formation and preservation of the basic principles in civilization is included , incl. the topic of the European Civil Code is on the agenda.
4. It is made a critical analysis of the interpretive practice of Bulgarian Supreme Court of Cassation.
5. The elements of the factual composition of Actio Pauliana in the two hypotheses under art. 135, para. 1 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts and art. 135, para. 3 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts, as well as the specifics in the commercial law, which until now have not been the subject of such a comprehensive study .
6. It is proposed *de lege ferenda* in art. 135, para. 2 of Bulgarian Law on Obligations and Contracts to expand the circle of persons falling within the scope of the presumption by introducing the actual cohabitation, the existence of a corresponding factual degree of closeness in relations such as cohabitation or in a joint household, relations between found and adopted children, relations

between related parties within the meaning of § 1 of the Additional Provisions of Bulgarian Commercial Law and §1, item 15 of the Additional Provisions of Bulgarian Anti-Corruption and Confiscation of Illegally Acquired Property Act .

7. Proposal *de lege ferenda* to specify the provision of art. 649 , para 5 of Bulgarian Commercial Law, taking into account the peculiarities of Actio Pauliana in civil law, related to the consequences of declaring the relative invalidity and they are adjusted to the peculiarities of the insolvency proceedings, namely not all creditors, but those with accepted receivables.

IV. PUBLICATIONS ON THE SUBJECT OF THE DISSERTATION WORK

1. Publication in the collection of reports from the scientific conference "Property relations in law – development and prospects" – 27 November 2020, organized by the Faculty of Law of "Paisii Hilendarski" University of Plovdiv under Project No FP19 – UF – 003, funded by the Research Fund article on "THE FRAUDULENT ACTIONS AS A PREREQUISITE FOR THE RIGHT TO ACTIO PAULIANA- COMPARATIVE ANALYSIS BETWEEN ANGLO-AMERICAN AND BULGARIAN LAW" (under publication).
2. Publication in the compendium of reports from the X Conference of PhD students in the field of legal sciences, young scientists and post doctorands, organized by IDP-BAS, conducted on 7th and 8th of November 2020 an article on the topic: " THE CESSIONARY- HOLDER OF ACTIO PAULIANA UNDER ART. 135 OF THE BULGARIAN LAW ON OBLIGATIONS AND CONTRACTS. ANALYSIS OF THE CONTRADICTORY CASE LAW ", p. 24, ISSN: 2603-3011,link: <https://ipn-bg.org/nauchni-izdaniya/sbornik-dokladi-nacionalna-konferenciya/sbornik-dokladi-nacionalna-konferenciya3/> .
3. Publication in the collection of reports from the scientific conference "Spring Legal Days", organized by the Faculty of Law of Plovdiv University "Paisii Hilendarski", an article on "ACTIO PAULIANA AND ITS MANIFESTATIONS IN THE MODERN CIVIL AND COMMERCIAL TURNOVER " (under publication).

4. Publication in the collection of reports from the 26th International Conference KBO-2020 (The 26th International Conference KNOWLEDGE-BASED ORGANIZATION 2020), Romania, Romania, Sibiu, article on the topic: " EUROPEAN COURT OF JUSTICE JURISPRUDENCE IN THE FIELD OF AVOIDANCE ACTIONS WITH INTERNATIONAL ELEMENTS FOR FILLING THE INSOLVENCY ESTATE ", published online on 20.07.2020, p. 1. 205 – 210; DOI: <https://doi.org/10.2478/kbo-2020-0077>

5. Publication in the compendium of reports from 4th INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE EMAN 2020-Economics & Management: How to Cope with Disrupted Times (Ljubljana, Slovenia), article on "PROTECTION OF CREDITORS' RIGHTS IN THE CONTEXT OF AN EVOLVING INVESTMENT ENVIRONMENT UNDER EU LAW", DOI: <https://doi.org/10.31410/EMAN.2020.179>, Belgrade, 2020, ISBN 978-86-80194-30-1, ISSN 2683-4510, DOI: <https://doi.org/10.31410/EMAN.2020>, link: https://eman-conference.org/wp-content/uploads/2020/12/EMAN_2020-Conference_Proceedings_WEB.pdf